

– der fortellinger
møtes

Innledning

Egge museum ligger i et kulturminnerikt område som favner så å si hele den menneskeskapte historien, fra steinalderen og fram til i dag. Gamle Egge gård og høvdingsetet Egge har en unik plass i norsk historie gjennom sin rolle i opptakten til slaget på Stiklestad, og Fylkesmannsgården representerer det moderne høvdingsetet på Egge. I Østbyfossen er vasskraftanlegg med kvern, stampe og oppgangssag. Museet har ca 20.000 gjenstander i sine samlinger, hovedsakelig knyttet til landbruks- og bondekultur. Museet forvalter et areal på 860 mål med skog, kulturlandskap og sti-nett, og 27 bygg, hvorav 22 er kulturhistoriske. Steinkjer kommune har i tillegg en historie som favner bredt tematisk – militærhistorien særlig knyttet til Steinkjersannan, skogbrukshistorie knyttet til Skogskolen, historien knyttet til Steinkjer som handelsby, fjord- og kystkulturhistorie, en særegen bit musikkhistorie knyttet til Steinkjerpositivet, og med Verrans innlemmelse også et styrket historisk perspektiv på industri.

All denne historien kan ikke Egge museum forske på, forvalte og formidle samtidig. Det må gjøres et utvalg, og det må gjøres prioriteringer for enkelte planperioder. Det er det denne utviklingsplanen skal hjelpe oss med. Planen skal definere noen hovedsatsingsområder og mål for de neste fire årene og peke på konkrete tiltak som skal gjennomføres. Planen skal også si noe om hvilke fokusområder museet skal ha, og på hvilken måte museet skal arbeide i planperioden. Planen skal dermed ha en verdi for nyrealiserte tiltak, men også som en retningsgiver for arbeidet vi allerede gjør.

Egge museum i SNK - fra den overordnede utviklingsplanen «Der fortellinger møtes»

«Der fortellinger møtes» er museumsfellesskapet SNK sin utviklingsplan. De konsoliderte museene forventes å ha denne typen felles planverk. Planen ble utarbeidet gjennom bred intern involvering i 2020 og vedtatt i SNKs styremøte i desember samme år. Planen slår blant annet fast at SNK skal kjennetegnes av et sterkt fellesskap kombinert med fokus på enkeltmuseenes egenart.

Den overordnede utviklingsplanen for SNK gir følgende plattform og strategisk horisont for vår museumsvirksomhet:

SNK består av museene Stjørdal museum Værnes, Levanger fotomuseum, Stiklestad Nasjonale Kultursenter, Nils Aas kunstverksted og Egge museum. Vi arbeider med kulturarv som har en tidsdybde som spenner fra fjern fortid til nåtid og med historier av lokal, regional, nasjonal og internasjonal betydning. Verdien av avdelingenes egenart står sentralt i vår virksomhet. Samtidig knyttes SNK sammen av vår felles forståelse av hvilket museum vi skal være for, i og sammen med samfunnet.

SNKs verdier er tankevekkende, troverdig, inviterende og uredde. Vårt arbeid skal bygge på ICOMs etiske retningslinjer, UNESCOs kulturkonvensjoner og FNs bærekraftsmål. Vi skal være en sterk museumsfaglig stemme i tett dialog med resten av samfunnet. Vi skal løfte samfunnets mange stemmer og fortellinger. Vi skal bruke vår kunnskap og kompetanse til å ivareta og synliggjøre kulturarvens ulike materielle og immaterielle avtrykk. Vi skal bidra med perspektiver på historien som skaper samtaler og utfordrer etablerte sannheter. Vi skal arbeide slik at fortiden oppleves relevant, relaterbar og verdifull. Vi skal møte personer og fortellinger, fra fortid og nåtid, internt i organisasjonen og utenfra, med verdighet og tydelighet. Vi skal være bevisst vår rolle og vårt ansvar som museum gjennom å etterstrebe ny kunnskap, ved å ha et kritisk blikk på egen virksomhet og gjennom å invitere stadig nye personer og grupper inn i vårt arbeid.

SNK skal vise – og utfordre forståelsen av – hva et museum kan og bør være. Og: vi skal bidra til møter mellom mennesker og historier som inspirerer til samtale,

refleksjon og samfunnsengasjement. Slik skal vi svare på vår overordnede ambisjon: SNK skal være et museum som bidrar til et livskraftig demokrati.

SNKs strategiske siktemål er nasjonaljubileet i 2030. Jubileet tar utgangspunkt i Olav Haraldssons fall i slaget på Stiklestad i 1030, en hendelse som både realhistorisk og symbolsk har formet Norge gjennom tusen år. Jubileet utgjør en unik mulighet for hele SNK til å skape både synlighet og engasjement lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Med dette mulighetsrommet følger også et forsterket ansvar for hvordan vi forvalter vår samfunnsrolle. SNKs overordnede retningsvalg mot 2030 er følgende: Frem mot nasjonaljubileet skal SNK utmerke seg, nasjonalt og internasjonalt, gjennom vårt fokus på kulturarvens samtids- og samfunnsverdi, dialog og samskaping. I dette ligger det en tydelig ambisjon om å utvikle museene våre som viktige demokratiske institusjoner.

SNK har videre definert et sett verdier for sin virksomhet:

Tankevekkende

SNKs museumsopplevelser skal gi nye tanker. Vi skal legge til rette for refleksjon og samtaler gjennom å engasjere, utfordre og pirre folks nysgjerrighet, og ved å være nyskapende i hvilke fortellinger vi formidler og hvordan.

Troverdig

SNKs samfunnsrolle avhenger av vår troverdighet som museum og kunnskapsinstitusjon. Vi skal derfor alltid vektlegge faglighet, grundighet, etterrettelighet og utvikling.

Inviterende

SNKs skal være et museum hvor man føler seg velkommen. Vi skal være åpne og tilgjengelige, vi skal snakke med folk, ikke til dem og vi skal invitere stadig nye grupper og personer inn på våre arenaer og i vårt arbeid.

Uredd

SNK skal være uredde i sine valg. Det gjelder hvilke tema vi setter på dagsorden, hvilke stemmer og fortellinger vi retter søkelys mot og hvilke metoder og virkemidler vi tar i bruk.

I tillegg definerer planen fire strategiske satsingsområder – de fire s'ene:

Samfunnsminne

SNK skal utforske kulturarvens potensial som inngang til samfunnets mange fortellinger. Dette inkluderer en anerkjennelse av at et objekt aldri har bare én historie, av at museet alene ikke kan fortelle samfunnets historier og av viktigheten av å se materiell og immateriell kulturarv i sammenheng.

Samfunnsstemme

SNK skal både bli mer bevisst sine ytringer og en tydeligere stemme i samfunnsdebatten. Dette må ikke forveksles med at SNK kun skal ha én stemme eller én ytringsform: ytringsfrihet skal prege SNKs arbeid både innad og utad og museumsytringer kan ta mange ulike former. Satsningen er viktig for SNKs synlighet, og for å vise at museer i kraft av sitt samfunnsansvar ikke kan eller skal være nøytrale: de skal være aktive bidragsytere i den offentlige samtalen.

Samfunnsaktører

SNK skal samarbeide med et bredt spekter av andre samfunnsaktører. Dette innebærer en ambisjon om at samskaping skal være et kjennetegn ved SNKs virksomhet og at vi stadig må utfordre idéen om hvem som er relevante samarbeidspartnere for museene våre.

Samfunnshus

Museene i SNK skal utvikles som møteplasser og arenaer for dialog. Dette innebærer å sette aktuelle og engasjerende tema på dagsorden, å etablere gode interne fellesarenaer og å invitere et bredt spekter av stemmer og grupper inn i museene. Satsningen gjelder både SNKs stedlige og digitale plattformer.

Egge museums stedlige utviklingsplan bygger videre på den overordnede planen og forener tankegodset derfra med museets egenart. Målet er slik å utarbeide et helhetlig sett av planer som både videreutvikler museumsfellesskapet SNK og styrker de fem museene.

Hva skal Egge museum være – museets identitet og plattform

Som innledningen viser er Egge museum en virksomhet som er preget av bred tematisk og geografisk utstrekning. Dette skaper utfordringer i letingen etter en spisset innholdsmessig identitet, men kan også ses på som en mulighet; Egge museum kan med utgangspunkt i det innhold og det område vi forvalter med troverdighet formidle et bredt spekter av historier, som et bredt lag av samfunnet vil kunne identifisere seg med.

Med utgangspunkt i en slik forståelse kan vi la mangfoldet ligge i bunnen for forståelsen av museets identitet, og la prioriterte prosjekt og tiltak i planverket stå for spissingen i de enkelte planperiodene. På den måten blir innholdet i denne utviklingsplanen det som vil prege museets identitet de neste fire årene. Det går an å tenke seg at dette vil skape en retning som gjør det enklere å peke på en mer fokusert identitet når planperioden er over. Dette blir en måte å jobbe oss inn i en spisset identitet på, i løpende dialog med samfunnet rundt oss.

I tillegg til en spisset innholdsmessig identitet gjennom prosjekt og tiltak i denne planen, vil Egge museum alltid ha med seg en identitet og funksjon som lokalmuseum for Steinkjer kommune. I rollen som lokalmuseum ligger en forventning om særlig å ta vare på og å formidle et bredere spekter av innhold enn det en spisset innholdsmessig satsing legger opp til. Det blir museets oppgave å balansere disse to delene av identiteten, slik at funksjonen som lokalmuseum ivaretas samtidig som en spisset identitet får tre fram som følge av prioriteringer og utviklingsgrep for planperioden.

Fokusområde i planperioden – bærekraft

Et overordnet fokusområde for Egge museum de neste fire årene er bærekraft. Dette betyr for det ene at vi skal arbeide i tråd med FN's bærekraftsmål, og med utgangspunkt i begrepets tre dimensjoner; økologisk, økonomisk og sosial bærekraft. Dette er et definert mål for alle museene i SNK. I tillegg skal museet arbeide ut fra en forståelse at bærekraft kan jobbes med metodisk, gjennom å påse at balansen mellom menneske, miljø og økonomi ivaretas fortløpende i de ulike leddene av virksomheten.

For at det skal gi mening med et fokus på bærekraft må vi ha et langsiktig perspektiv som går ut over de fire årene denne planen varer, og også utover 2030 som strategisk horisont. Men det er nå vi må legge fundamentet for at en slik langsiktig bærekraftig utvikling skal kunne skje.

For å få til dette er det nå behov for å særlig fokusere på hvordan Egge museum som virksomhet skal utvikle sosial og økonomisk bærekraft i årene som kommer. Dette skal i planperioden gi seg uttrykk på to måter: Gjennom å jobbe kvalitativt med museets innhold og samfunnsrolle for å styrke vår relevans som museum, og å balansere museets bæreevne i spennet mellom oppgaveportefølje og ressurstilfang.

Som museum bidrar vi til sosial bærekraft gjennom utøvelsen av vår samfunnsrolle. For å kunne utøve denne, er vi avhengige av tillit og legitimitet fra omgivelsene - samfunnet må oppfatte at vi løser vårt samfunnsoppdrag på en god måte. Slik opprettholder vi vår relevans som museum. For å videreutvikle sosial bærekraft, må vi dermed ha fokus på kvaliteten av arbeidet vi gjør. En av grunnene til å prioritere i mylderet av mulige innholdsløsninger, er å kunne ivareta kvaliteten bedre i det vi prioriterer. Vi må også være bevisste på måten vi velger å arbeide på – at vi styrker samfunnskontrakten gjennom å jobbe dialogbasert og å være åpne og tilgjengelige for et bredt publikum. Vi må følge samfunnsutviklingen og tenke nytt både om hvem vi er og hva vi gjør, og kontinuerlig re-definere oss selv som samfunnsinstitusjon.

Den økonomiske bærekraften må ligge i bunnen for det kvalitative arbeidet. Som situasjonen er i dag, er det en gjennomgående utfordring for museene

at det ikke er samsvar mellom museenes portefølje og de økonomiske og menneskelige ressurser som er til rådighet for å forvalte og utvikle den. Dette gjelder også for Egge museum. Museet må derfor bruke de neste fire årene på å lage et fundament for drift og utvikling som ivaretar museets totale bæreevne på lang sikt. Vi skal jobbe med rammevilkårene og lete etter nye løsninger for finansiering, men må i tillegg til dette også se på hvordan porteføljen kan tilpasses en realistisk ressursutvikling i årene som kommer. Egge museum trenger altså å fokusere nedslagsfeltet for hva som skal være våre primære arbeidsoppgaver med utgangspunkt i vår museale kompetanse.

Metodisk tilnærming for planperioden – samarbeid og samfunnsdialog

Den bærende metodiske framgangsmåten for museets arbeid i planperioden, skal være preget av samarbeid og samfunnsdialog. Begge disse metodene har koblingen til samfunnet rundt oss og den økonomiske og den sosiale dimensjonen av bærekraftbegrepet som utgangspunkt.

For å styrke museets bæreevne blir det viktig å finne samarbeidsløsninger som letter ressursbruken for oppgavene museet skal utføre både for forsknings, forvaltnings- og formidlingsfeltet. Det blir viktig å finne nye vinn-vinn-samarbeid, med interne og eksterne partnere som kan bidra med kompetanse og gjennomføringsbidrag. Historielagene i Steinkjer kommune besitter eksempelvis mye kompetanse som de kan bidra med inn i konkret gjennomføring av oppgaver.

Vi skal også finne nye samarbeidsløsninger for å styrke samfunnsrollen og relevansen vår. Steinkjer kommune har i planperioden et inkluderingsprosjekt for de som har falt utenfor arbeidsliv og skole, der museet kan gå inn som samarbeidspartner særlig med utgangspunkt i andelslandbruket. Museet kan på den måten bidra til å finne løsninger for andre samfunnssektorer, i dette tilfellet inkludering og helse. Dette blir samarbeidets vei inn i en styrket samfunnsrolle.

I tillegg er nye samarbeidspartnere et mål i seg selv, all den tid vi antar at det vil styrke posisjonen vår i lokalsamfunnet, flere vil bli kjent med oss og vurdere oss som partnere inn i sine samarbeidsprosjekt, og vi vil komme tydeligere fram med vår kompetanse og hva vi kan bidra med som samfunnsaktører. Alt dette er viktig å bygge opp museets relevans.

Det å se etter nye og overraskende samarbeidspartnere er et overordnet mål for museene i SNK, og dette er et perspektiv også Egge museum skal ha med seg. Det overordnede samarbeidet med og forholdet til samfunnet rundt oss kan vi styrke gjennom en aktiv samfunnsdialog. Å arbeide med samfunnsdialog som utgangspunkt vil si å åpne museet og trekke samarbeidspartnere med inn i aktiv samskaping av museets innhold, som likeverdige aktører på museets arena. Det er å møte de vi samarbeider med i øyehøyde, og å utjevne et maktforhold slik at museet ikke framstår som autoritær historieforteller, men som en katalysator for refleksjon der publikums medvirkning tas i mot og verdsettes. Dette håper vi vil bidra til at enda flere vil føle eierskap til museet. Vi vil at når planperioden er over, skal flere tenke på Egge museum som SITT. Da har vi økt vår relevans, styrket vår samfunnsrolle og bidratt til sosial bærekraft.

Viktige årlige hendelser i planperioden

Noen av årene i planperioden preges av hendelser som kan være relevante for oss å tematisere. Noen av dem kan ha med seg større nasjonale satsinger som også kan gi mulighet for finansiering. Det er lettest å se mulighetene i de årene som ligger nærmest oss i tid, men nye muligheter vil nok dukke opp etter hvert. Innenfor rammene av Nasjonaljubileet er det definert årlige tema, som også anføres her. Noen av dem kan gi energi til våre prosjekt, andre i mindre grad.

Disse årlige begivenhetene og temaene utgjør et mulig repertoar for gode løsninger for innholdsskaping når det passer inn med museets planer.

2022

- Skeivt kulturår
- Frivillighetens år
- Tema nasjonaljubileet «Folkestyre»

2023

- Åpning Steinkjer kulturhus
- Tore Hunds Rike sted for jubileumsløpet mot 2030
- Tema nasjonaljubileet «Ressurser og rikdom»

2024

- 1000 år siden Magnus den gode ble født
- Tema nasjonaljubileet «Verdier i lovverket»

2025

- Tema nasjonaljubileet «Migrasjon og identitet»

Overordnede prosjekt i planperioden

I perioden 2022-2025 er det to store prosjekt som vil prege virksomheten ved Egge museum både innholds- og ressursmessig.

Prosjekt HEIM

Prosjekt HEIM er et samarbeid mellom SNK, NTNU Vitenskapsmuseet og Steinkjer kommune. Målet er å etablere en visningsarena for arkeologisk materiale i Steinkjers nye kulturhus, som skal åpne i 2023. Mengden arkeologiske funn fra regionen er stor. Det nye kulturhuset er en unik mulighet til å skape en arena som møter de strenge kravene som stilles for kunne gjøre dette materialet tilgjengelig for publikum. Prosjektet svarer på ambisjoner og mål hos alle parter både innholdsmessig og kulturpolitisk. Det gjelder spesielt målet om å gjøre kulturarven tilgjengelig for flest mulig og ambisjonen om innovativt samarbeid på kultur- og museumsfeltet. Prosjektet er også et viktig bidrag til SNKs 2030-satsning. Innhold, infrastruktur og finansiering utarbeides innenfor rammene av et forprosjekt, der alle de tre partene inngår. Den museale virksomheten i kulturhuset blir en avdeling av Egge museum.

Både i tiden fram mot åpning og når virksomheten er oppe og går fra i 2023, er dette et prosjekt som vil kreve betydelige ressurser fra Egge museum, og som vil prege virksomheten både på kort og lang sikt.

Egges plass i Nasjonaljubileet 2030 – Norge i 1000 år

I 2030 er det tusen år siden slaget på Stiklestad. Slaget er omtalt som en av de mest symbolsterke hendelsene i norsk historie, med dyptgripende betydning for fremveksten av det norske riket både politisk, religiøst, rettsmessig og kulturelt. Derfor feirer vi nasjonaljubileum i 2030. Ansvaret for nasjonaljubileet er plassert i SNK, og er gitt en form som inviterer hele Norge inn i å bidra med sin egenartede fortelling til den store fortellingen om hva Norge kan og bør være.

Egge har sin helt selvfølgelige plass i dette jubileet - som del av SNK, men ikke minst i kraft av å være arnestedet for den politiske motmakten som vokste fram i bondestanden på begynnelsen av 1000-tallet og som til slutt felte Olav Haraldsson på Stiklestad. Egge og Stiklestads historie er tett bundet sammen,

og gir mening når den løftes samlet. I denne koblingen har også Mære en viktig rolle. I forbindelse med jubileumssatsingen i 2021 ble det gjort grunnlagsarbeid og innholdsutvikling som vi kan bygge videre på mot 2030.

Både etableringen av utstilling i kulturhuset med framvisningsmuligheter for arkeologisk materiale og utvikling av det historiske stedet for Høvdingsetet Egge vil bidra til et løft av denne helt vesentlige delen av norsk historie. Av aktuelle samarbeidspartnere utenfor SNK er Tore Hunds rike den som er tettest historisk koblet på Egge, og som det vil være naturlig å samarbeide med i 2023 når de feirer sitt nasjonaljubileum.

På den historiske tidslinja befinner vi oss i denne sammenhengen i vikingtid, en tidsalder som populærkulturen langt på vei har overtatt tolkningen av, særlig for barn og unge. Det er viktig at museene som kunnskapsinstitusjoner tar en rolle i å balansere dette bildet, og Egge museum har her en mulighet til å utvikle ny formidling – og ikke minst stimulere til forskning på – denne myteomspunne tidsperioden.

De totale mulighetene som ligger i jubileumssatsingen både når det gjelder innhold, organisering og økonomi, må løftes som et prioritert prosjekt i planperioden.

Prosjekt HEIM og Egges plass i nasjonaljubileet er to prosjekt som skal utvikles parallelt og i dialog med hverandre. Ustillingsarealet i kulturhuset vil gi muligheter for et løft av vikingtidas Egge, og formidlingstiltak på Egge vil peke tilbake på innholdet i kulturhuset. Prosjektene skal virke gjensidig styrkende på hverandre. Koblingen mellom de to arenaene ivaretas både gjennom innholdsutvikling og infrastrukturelle grep, som f eks vinduer i det ytterste utstillingsrommet i kulturhuset som åpner siktlinja mot Egge.

Mål og tiltak for forskning, forvaltning og formidling

Med utgangspunkt i den overordnede utviklingsplanen i SNK og i fokusområdet bærekraft, er det definert tiltak for hvert av museets kjerneområder for de neste fire årene. Tiltakene svarer på et utvalg av målene i den overordnede utviklingsplanen, og ambisjoner knyttet til de fire strategiske satsingsområdene – de fire s'ene. Tiltakene skal bygge opp under ambisjonen om å bidra til et livskraftig demokrati, og gjennomføres med samarbeid og samfunnsdialog som metode.

På samme måte som i den overordnede utviklingsplanen for SNK, sorteres tiltakene under tre av de fire f'ene norske museer vurderes ut fra: Forskning, forvaltning og formidling. Den fjerde f'en fornying kommer til uttrykk gjennom nytenkings- og utviklingsperspektivet i planen som helhet.

Tiltakene som anføres i planen er tiltak av en viss størrelse, og som vil kreve stor samlet ressurs for å gjennomføres. I tillegg til tiltakene som defineres i planen, vil museet gjennomføre tiltak av mindre format i sitt løpende program. Disse defineres nærmere i årlige handlingsplaner. I disse handlingsplanene kommer også alt arbeidet som gjøres i museene og som ikke får plass i en utviklingsplan – generelle driftsoppgaver, landskapsskjøtsel, dyrehold, løpende vedlikehold og samlingsforvaltning, arrangement, utleievirksomhet, markeds- og kommunikasjonsarbeid, økonomi- og personalarbeid for å nevne noe.

Tiltaksområde 1: Forskning

Den overordnede utviklingsplanen sier følgende om forskningsfeltet i SNK:

Forskning og kunnskapsutvikling er en sentral del av SNKs samfunnsoppgave. Som museum har vi ansvar for å utvikle ny kunnskap om mennesker og samfunn og gjøre denne tilgjengelig for et bredt publikum. Det skal vi gjøre gjennom å alltid søke ny innsikt i kulturarven og vår egen virksomhet, internt og sammen med andre, og ved å legge denne kunnskapen til grunn for vår virksomhet. SNKs forskning og kunnskapsutvikling skal preges av grundighet, etterrettelighet

og nyteknning. Gjennom å stille relevante spørsmål og delta på ulike fagarenaer skal SNK være en tydelig stemme i relevante kunnskapsmiljøer. Samtidig skal vi arbeide ut fra en bred tilnærming til fagområdet forskning, basert på anerkjennelsen av at museer kan drive kunnskapsutvikling på ulike måter og at det er en stor styrke. Vi ønsker at alle i SNK skal identifisere seg med og inspireres av at museumsarbeid er undersøkende arbeid. Det samme gjelder idéen om forskningens demokratiske verdi og ambisjonen om at SNK som kunnskapsinstitusjon skal være en viktig bidragsyter til en kunnskapsbasert samfunnsdialog.

Egge museum skal på bakgrunn av dette prioritere følgende tiltak for forskningsfeltet i planperioden 2022-2025:

- Produsere en vitenskapelig artikkel basert på erfaringer knyttet til å bruke samfunnsdialog og samskaping som metode
- Gjennom NTNU-avtalen eller avtale med andre forskningsinstitusjoner realisere et master- eller doktorgradsløp knyttet til utvikling av utstilling i kulturhuset og/ eller vikingtidens Egge
- Innta en mer aktiv rolle som bevaringsinstitusjon for arkiv og løfte arkivenes betydning som grunnlag for forskningsarbeid

Disse tiltakene bidrar til måloppnåelse for to av fem overordnede mål for forskningsfeltet i SNK, begge innenfor det strategiske satsingsområdet Samfunnsaktør:

Gjennom tett samarbeid med universitetssektoren styrke vårt eget forskningsarbeid, stimulere til ekstern forskning på våre kjernehistorier, samlinger og virksomhet, og legge grunnlaget for en større forskningssatsing knyttet til Nasjonaljubileet 2030

SNK skal styrke sin kompetanse på og bidrag til fagfeltet samfunnsdialog og samskaping på museum gjennom en sterkere forskningssatsing knyttet til talerstolarbeidet

Tiltaksområde 2: Forvaltning

Den overordnede utviklingsplanen sier følgende om forvaltningsfeltet i SNK:

Forvaltning er en sentral del av SNKs samfunnsoppgave. Forvaltning er å ta vare på og tilgjengeliggjøre spor etter levd liv for nåtiden og for kommende generasjoner. SNKs forvaltningsarbeid skal fokusere både på materiell og immateriell kulturarv og på viktigheten av å se de to i sammenheng. Samtidig skal vi jobbe ut fra premisset at objekter aldri har kun én fortelling.

SNKs forvaltningsarbeid skal kjennetegnes av planmessighet, tilgjengelighet og mangfold. Vi skal sikre våre samlinger for ettertiden, både gjennom gode lagringsforhold og gjennom å ha oversikt over hva vi har og hvilken tilstand det er i. Vår samlingsutvikling skal formes av en inntakspolitikk som sikrer bærekraft og representativitet og som ivaretar materielle, immaterielle og digitale kulturelle avtrykk. Vi skal ha fokus på tilgjengelighet, både fysisk og digitalt. Vi skal aktivisere samlingene våre gjennom et tett samarbeid mellom forvaltning, forskning og formidling og gjennom å invitere stadig nye stemmer inn i vårt forvaltningsarbeid. Slik skal SNK synliggjøre museumssamlingers potensial som inngang til samfunnets mange fortellinger.

Begrepet bærekraft kan også oversettes inn i forvaltningsfeltet i museet.

En bærekraftig samlingsutvikling fordrer gode planer og rutiner for alle ledd i verdikjeden i livsløpet til en museumsgjenstand – fra mottak til oppbevaring og tilgjengeliggjøring, og for enkelte gjenstanders vedkommende; avhending eller kassasjon. Når 27 bygg inngår i samlingen, stiller det også krav til gode planer for prioriteringer for vedlikehold.

Egge museum opplevde i april i 2021 brann i et lager med museumsgjenstander. Som følge av dette har museet et endret utgangspunkt for sin strategi for videre innsamling. Det må i planperioden etableres et nytt lager, sånn at samlingene kan bygges opp igjen. Videre må det lages en plan for hva som skal være museets innsamlingspolitikk i lys av den nye situasjonen. Her kommer nytenkingsperspektivet inn – når samlingen på Egge skal bygges opp, er det med et endret tidsmessig siktepunkt fra tidlig 1900-tall til nyere historie. Gjenstander fra nyere tid kommer ikke så ofte som gaver til museet, og museet må ha en mer aktiv innsamlingspolitikk og gå ut og etterspørre ønskede gjenstander. Vi skal ha

med oss fokuset på arkiv fra tiltaket under forskningsdelen, og være bevisst på å etterspørre arkiv som dokumentasjon knyttet til de gjenstander vi samler inn. Vi skal også ta vare på dokumentasjonen som ligger i givernes fortellinger knyttet til gjenstandene. Sånn kan vi styrke både vår bærekraft og relevans gjennom en innsamlingsstrategi som skiller oss fra andre museer innholdsmessig, og som setter oss i dialog med samfunnet.

Vi skal også ha kjønnsperspektivet under mangfoldsparaplyen med oss som ledesnor for samlingsarbeidet vårt i perioden, og dette skal avspeiles i innsamlingsplanen.

Egge museum forvalter et musealt objekt som i planperioden skal gjøres til gjenstand for egen vurdering når det gjelder langsiktig, bærekraftig forvaltning: Jekta Pauline. Pauline er et musealt objekt av stor verdi, og som representerer en vesentlig del av hele Innherreds historie knyttet til kystkultur. Målet for en slik utredning er å finne løsninger som ivaretar Pauline som musealt objekt med tilgang på relevant kompetanse i et langsiktig perspektiv.

Samarbeid som metode kommer til uttrykk også i forvaltningsdelen. Her ønsker museet å åpne sin arena bl a for frivillige som kan bidra inn i konkret samlingsarbeid knyttet til fotomaterialet fra Trønder-Avisa.

Etter en bygningsvernundersøkelse gjennomført i 2019 foreligger det en tilstandsrapport for alle byggene ved Egge museum, og denne viser prekjære behov for vedlikeholdstiltak på to av dem. Dette gjelder Rygh-stu og låven på Egge gård. Rygh-stu planlegges benyttet inn i en formidlingsmessig sammenheng med et mål om å utvikle andelslandbruket som alternativ mestringsarena, noe som også gir et innholdsmessig argument for prioritering. Fylkesmannsgården har i de to årene etter undersøkelsen ble gjennomført også blitt forringet, og har behov for snarlige tiltak. Dette også av hensyn til at huset skal være presentabelt for utleie og dermed tilgjengelig for Steinkjers innbyggere. Museet må i planperioden finne løsninger for hvordan disse tre byggene kan ivaretas.

Det store området som Egge museum forvalter skal også vurderes i planperioden. Dette skal få sitt uttrykk i en områdeplan, som utreder hvilke områder museet kan ta ansvar for som samtidig har en retning mot styrket bæreevne, og på best mulig måte lar museet prioritere oppgaver knyttet til sin museale kompetanse.

Som lokalmuseum har Egge museum en rolle overfor ulike miljø som etterspør

museal kompetanse og tjenester. Dette gjelder både de såkalte ubemannede museene som SNK har avtaler med, og andre lag og sammenslutninger som utfører arbeidsoppgaver av museal art. SNK skal i planperioden utrede sin rolle knyttet til de ubemannede museene. Gjennom å bidra inn i dette arbeidet skal Egge museum klargjøre hvilken rolle museet skal ha overfor disse aktørene i sitt lokalmiljø.

Egge museum skal på bakgrunn av dette prioritere følgende tiltak for forvaltningsfeltet i planperioden 2022-2025:

- Utarbeide innsamlingsplan med samtids- og mangfoldsperspektiv som premiss
- Utarbeide strategiplan for Jekta Pauline
- Etablere nytt lager for store gjenstander i tilknytning til museumsområdet
- Utarbeide områdeplan
- Finne løsninger for vedlikeholdstiltak for Rygh-stu, Fylkesmannsgården og låven på Egge gård
- Gjennom kompetanseheving og nye samarbeidsformer sette frivillige i stand til å delta aktivt i forvaltningsarbeidet, særlig knyttet til fotomaterialet fra T-A
- Utrede sin rolle overfor ubemannede museer og andre aktører som arbeider innenfor det museale feltet

Disse tiltakene bidrar til måloppnåelse for tre av sju overordnede mål for forvaltningsfeltet i SNK, innenfor de strategiske satsingsområdene Samfunnsminne, Samfunnsaktør og Samfunnshus:

1. Bedre oppbevaringsforholdene til våre samlinger
2. Videreutvikle og styrke samarbeidets rolle i fagfeltet
3. SNK skal styrke samtids- og mangfoldsperspektivet i våre samlinger

Tiltaksområde 3: Formidling

Den overordnede utviklingsplanen sier følgende om formidlingsfeltet i SNK:

Formidling er en sentral del av SNKs samfunnsoppgave. Som museum har vi et stort ansvar for å gjøre kunnskap om mennesker og samfunn tilgjengelig for alle rundt oss. Det vil SNK gjøre gjennom en mangfoldig formidlingsvirksomhet som knyttes sammen av et sterkt fokus på dialog, samskaping og relaterbarhet.

SNKs formidling skal skape verdifulle opplevelser og nye tanker. Vi skal løfte samfunnets mange stemmer og fortellinger og trekke linjer mellom fortid, nåtid og fremtid. Vår formidling skal bygge på grundig kunnskapsutvikling og tett dialog med verden rundt oss. Vårt formidlingstilbud skal være bredt i betydningen et tilbud for alle, og spisset i betydningen aktivt arbeid med begrepene tilgjengelighet, mangfold og relaterbarhet. Vi skal utfordre både oss selv og de mange vi møter. Slik skal vår formidling bidra til å skape møter mellom mennesker og historier som inspirerer til samtale, refleksjon og samfunnsengasjement og i forlengelsen av det bidrar til et livskraftig demokrati.

Formidlingstilbudene på Egge museum i planperioden skal speile og ivareta mangfoldet i samfunnet rundt oss på en tydeligere måte. Et mangfoldsperspektiv bidrar til sosial bærekraft, følger opp sentrale føringer fra museumsmeldingen, og er en viktig del av opprettholdelsen av samfunnskontrakten og dermed relevansen for museet.

Med etableringen av andelslandbruk har museet fått en alternativ mestringsarena som styrker mangfoldsdimensjonen og dermed samfunnsrollen til museet. Det er allerede etablert et samarbeid med flyktningtjenesten knyttet til andelslandbruket, og det er et mål at antallet offentlige andelshavere skal øke i planperioden.

For å sikre sin relevans i samfunnet må museet ha fokus på å fornye både eksisterende formidlingstilbud, og å ha nytenking som fokus i utviklingen av nye formidlingstiltak. Vi må framstå attraktive og oppdaterte i vår kommunikasjon med publikum både når det gjelder innholdet i det vi formidler, og i måten vi formidler på. Museet skal i planperioden revitalisere friluftsmuseet til en 50-tallskontekst. Dette er et grep som gir Egge museum et fortrinn og en særegenhet i forhold til

andre friluftsmuseer. Denne forskyvingen plasserer oss innenfor «manns minne», og gir oss mulighet til å styrke samfunnsdialogen gjennom å samskape med tidsvitner. Tiltaket henger godt sammen med forskyvingen av det tidsmessige tyngdepunktet i samlingene til nyere tid.

Nytenkning skal også med som perspektiv i en gjennomgang av museets tilbud til Den kulturelle skolesekken. Tilbudene må tilpasses de nye læreplanene i grunnskolen og videregående skole - og innholdsmessig innpasses i museets tematiske satsingsområder i planperioden. Å være en alternativ læringsarena er en vesentlig del av museets samfunnsoppdrag. Nye DKS-tilbud skal i større grad utvikles med samfunnsdialog som metode, med medvirkning av barn og unge selv. Dette vil styrke relevansen vår, og også bidra empirisk til forskningen på samfunnsdialog som metode.

Samarbeidsperspektivet skal bidra til å sikre relevansen innenfor formidlingsfeltet generelt. Dette kommer til uttrykk både gjennom det faktum AT vi samarbeider og i måten vi samarbeider på. Innenfor formidlingsfeltet blir samfunnsdialogen som metode særlig relevant, og det er her empirien for forskningsarbeidet på samfunnsdialog som metode hentes.

Relevansen til museet avhenger av hvor gode vi er til å sette formidlingen i dagsaktuell kontekst. Vi skal vise hvordan historien kan gi oss kunnskap og innsikt om samfunnet vi lever i i dag. En kildekritisk tilnærming til den populærkulturelle og myteskapende tolkningen av vikingtid er et eksempel på et tema som er lett å oversette til dagsaktuelle samfunnsforhold. I et demokrati med yringsfrihet og et stort informasjonstrykk, trengs en kritisk holdning til hvordan vi tolker informasjon, og til hvem som er avsender av denne informasjonen.

Det skal i planperioden utvikles digitale formidlingsløsninger for Vikingtidas Egge som gir besøkende en god opplevelse uten at det krever tilstedeværelse av personal fra museets side. Egge museum deltar bl a i et prosjekt knyttet til fortellernetverket TALE i regi av Hilmarstiftinga, der det for museets del utvikles løsninger for digital formidling nettopp for Eggetunet. Museet kan bygge videre på jobben som gjøres i dette prosjektet. På samme måte skal det utvikles mer-åpent-løsninger uten bemanning i museets lokaler i kulturhuset. Dette frigjør ressurser, og styrker dermed museets bæreevne.

Egge museum skal i planperioden også aktivt ta i bruk alternative formidlingsarenaer. Det meste av formidlingen i dag forutsetter at publikum kommer til museet. I tillegg vil vi utvikle formidlingsprosjekt der museet kommer

til publikum, og tar i bruk utradisjonelle lokasjoner for utstillinger. Dette kan være kjøpesentre, offentlige bygg, utendørs i bysentra osv. Å formidle i ny kontekst har verdi i seg selv, men i tillegg vil man komme i kontakt med et publikum som ikke selv oppsøker museene. Nye målgrupper kan bli inkludert i museets arbeid, og stimuleres til å besøke museet.

Egge museum skal på bakgrunn av dette prioritere følgende formidlingstiltak i planperioden:

- Utarbeide et formidlingsprosjekt med tema vikingtid og kildekritikk i samarbeid med en skoleklasse
- Utvikle digitale formidlingsløsninger for historien som hører til Vikingtidas Egge
- Utvikle utstilling med tema kjønnsidentitet i Steinkjer kulturhus
- Revidere og utvikle formidlingstilbudet til Den kulturelle skolesekken, både på kommunalt og fylkeskommunalt nivå
- Revidere løpende arrangement, særlig i et nytenkings- og mangfoldsperspektiv
- Revitalisere friluftsmuseet til 50-tallskontekst
- Videreutvikle andelslandbruket som alternativ mestringsarena
- Aktivt ta i bruk alternative arenaer for formidling

Disse tiltakene bidrar til måloppnåelse for fire av åtte overordnede mål innenfor formidlingsfeltet i SNK, innenfor alle de fire strategiske satsingsområdene Samfunnsminne, Samfunnsstemme, Samfunnsaktør og Samfunnshus.

1. Gjennom aktiv prioritering synliggjøre og styrke mangfoldsperspektivet i vår formidling
2. Utfordre etablerte sannheter
3. SNK skal, med utgangspunkt i fagfornyelsen, utvikle vår regionale og nasjonale rolle i Den Kulturelle Skolesekken
4. SNK skal legge til rette for at et bredere spekter av samfunnet kjenner eierskap til våre arenaer

Ressursutvikling i planperioden

Økonomi

Den overordnede tendensen i de senere år er at museene mottar mindre i årlig offentlig tilskuddsøkning enn effekten av pris- og lønnsvekst – altså feil retning i et økonomisk bærekraftperspektiv. De totale rammebetingelsene har dermed i realiteten blitt dårligere år for år. Det er ingen umiddelbare tegn på at denne trenden skal snu, i alle fall ikke til en sånn grad at museene kan lene seg på forventingen om stor økning i de offentlige tilskuddene i årene som kommer. Dette øker presset på museenes evne til egeninntjening. Det er grunn til å være oppmerksom på om dette gjør noe med museenes evne til å utføre sine museale grunnoppgaver som offentlige institusjoner – museene har som en vesentlig del av sitt oppdrag å utføre oppgaver som det ikke er mulig å tjene penger på.

Finansiering gjennom privat næringsliv har også blitt mer krevende å få til, både pga økt konkurranse om sponsormidlene og innskjerpede budsjett og spissede sponsorstrategier i bedriftene. Det er igangsatt et prosjekt i SNK for å utarbeide en total strategi for økonomiske samarbeidspartnere hvor det kan ligge muligheter for Egge museum.

Det kan være at nytenking og samarbeid også må til i arbeidet med å opprettholde, og i alle fall ØKE de økonomiske rammebetingelsene. Så også for Egge museum. I planperioden må vi utrede mulighetene som kan ligge i hittil utprøvde samarbeid. Kan vi inngå andre typer samarbeid med privat næringsliv enn ren sponning? Kan vi utveksle kompetanse eller bidra til hverandres utvikling på annen måte? Hvor går i så fall skjæringspunktet mellom et akseptabelt og et uakseptabelt samarbeid mellom en offentlig og en kommersiell aktør?

På samme måte kan vi utforske samarbeidspotensialet med frivillige og ideelle organisasjoner, og også private løsninger som f eks sosiale entreprenører.

Det ligger også et inntekstpotensial i å prioritere ressurs og kompetanse inn i søknadsarbeid mot større nasjonale og internasjonale prosjekt, og ved å delta aktivt i museumsnettverk. En del prosjekt er museet avskåret fra å søke på fordi vi mottar statsstøtte, men da kan jo et samarbeid med en partner som ikke er statsstøttet være en inngang.

Mulighetene for finansiering som ligger innenfor rammene av nasjonaljubileet må ha spesielt fokus i planperioden.

Organisering

I tillegg til å arbeide med de økonomiske rammebetingelsene, skal vi i planperioden fokusere på hvordan vi utnytter ressursene vi allerede har. Dette gjelder både på stedet Egge, og totalt i SNK. Egge skal her bidra inn i prosesser der vi ser hvordan vi kan effektivisere driften vår gjennom å fortsette å utnytte kompetanse på tvers i organisasjonen og gjennom implementering av nye systemer.

Som for de fleste andre museer, er de frivillige en uvurderlig ressurs for Egge museum. Både ved arrangement og i den daglige driften av uteområdet bidrar frivillige med stor ressurstilførsel. Som følge av koronaen har vi sett at antallet frivillige har gått noe ned, og det nærmer seg også et generasjonsskifte. Det blir viktig de neste fire årene å utarbeide en strategi for å rekruttere nye frivillige, og jobbe systematisk med gode systemer for arbeidsledelse slik at innsatsen blir så godt ivaretatt som mulig. Her er det mye god erfaring å hente i SNK. Det kan vurderes om det skal bygges opp en venneforening, slik f eks Stjørdal museum Værnes har.

Oppsummering

Egge museum skal ha bærekraft som ledestjerne i arbeidet både de fire årene planperioden varer, og mot 2030. Bærekraftsbegrepet innbefatter i denne sammenhengen særlig fokus på sosial og økonomisk bærekraft, samt den gjennomgående balansen mellom menneske, miljø og økonomi. Dette skal føre til økt relevans og tydeligere samfunnsrolle, og til harmonisering mellom oppgavemengde og ressurs. Museet skal utvikle sin identitet gjennom å fokusere på to overordnede prosjekt; Prosjekt Jakob og Egges plass i nasjonaljubileet. Egge museum skal også ivareta sin rolle som lokalmuseum. Museet skal prioritere noen større tiltak for forskning, forvaltning og fornying, og jobbe med samarbeid og samfunnsdialog som metode. I tillegg skal museet utføre andre relevante arbeidsoppgaver som er en naturlig del av daglig museumsdrift.

Når planperioden er over, skal Egge museum ha tatt et steg på veien mot langsiktig forsvarlig drift og utvikling, en tydeligere identitet og å være en relevant samarbeidspartner både for andre kunnskapsinstitusjoner og for et bredt spekter av lokalsamfunnet. Museet skal ha økt sin kompetanse på samfunnsdialog som metode, og utviklet seg i takt med samfunnet rundt seg. Med det skapes det et grunnlag for at Egge museum skal ha en posisjon som tiltrodd og nødvendig samfunnsinstitusjon i framtida.

